

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра економічної теорії та економічних методів управління

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково – педагогічної
роботи
Пантелеймонов А. В.

“ _____ ” _____ 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Менеджмент

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський) _____

галузь знань _____ 05 Соціальні та поведінкові науки _____
_____ 07 Управління та адміністрування _____

спеціальність _____ 051 Економіка _____
_____ 072 Фінанси, банківська справа та страхування _____

освітня програма _____ Економіка та економічна політика _____
_____ Фінанси, банківська справа та страхування _____

вид дисципліни _____ обв'язкова _____

факультет _____ економічний _____

2018 / 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету

“22” червня 2018 року, протокол № 7

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Лаптів Валентин Григорович, доцент кафедри економічної теорії та економічних методів управління

Програму схвалено на засіданні кафедри економічної теорії та економічних методів управління

Протокол від “01” червня 2018 року № 10

Завідувач кафедри економічної теорії та економічних методів управління

_____ Гриценко А.А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією економічного факультету

Протокол від “21” червня 2018 року № 9

Голова методичної комісії економічного факультету

_____ Євтушенко В.А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Менеджмент» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

спеціальності (напряму) 051 Економіка

072 Фінанси, банківська справа та страхування

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Формування системи фундаментальних знань з менеджменту, способів, механізмів та інструментарію системного управління організацією.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Вивчення сутності, основних понять і категорій менеджменту, складових елементів, етапів, інструментів реалізації та забезпечення взаємозв'язків функцій управління, процесів прийняття і методів обґрунтування управлінських рішень; набуття вмінь використовувати базові інструменти управління організацією.

1.3. Кількість кредитів - 6

1.4. Загальна кількість годин - 180

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

<u>Нормативна</u> / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	-й
Семестр	
4-й	-й
Лекції	
64 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота, у тому числі	
84 год.	год.
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- сутність менеджменту, його місце в системі управління, еволюцію менеджменту;
- види організацій як об'єктів управління; процеси, функції та методи менеджменту;
- інформаційні системи і комунікації;
- керівництво в системі функцій менеджменту, проблеми відповідальності та управлінської етики.

вміти:

- використовувати здобуті знання в реальній практиці;
- аналізувати фактори внутрішнього та зовнішнього середовищ організації, звертаючи увагу на ефективність управління ними;
- обирати такі методи та канали комунікації, які б сприяли забезпеченню найефективнішого обміну інформацією в управлінських ситуаціях;
- враховувати особливості соціальної взаємодії в організації;
- правильно оцінювати проблемні ситуації і підбирати для їх розв'язання відповідний стиль керівництва.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

3.

Розділ 1. Елементи організацій і процесу управління. З'єднуючі процеси.

Тема 1. Зародження та розвиток менеджменту як науки.

Тема 2. Внутрішнє середовище організації.

Тема 3. Зовнішнє середовище організації.

Тема 4. Комунікації в менеджменті.

Тема 5. Прийняття управлінських рішень.

Розділ 2. Функції менеджменту. Групова динаміка і керівництво.

Тема 6. Організація взаємодії та повноваження.

Тема 7. Побудова організації.

Тема 8. Система контролю та умови її ефективного функціонування.

Тема 9. Сутність і роль мотивування.

Тема 10. Управління персоналом.

Тема 11. Управління конфліктами в організації.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Елементи організації і процесу управління. З'єднуючі процеси												
Тема 1.	18	6	4			8						
Тема 2.	16	6	2			8						
Тема 3.	18	6	4			8						
Тема 4.	16	6	2			8						
Тема 5.	16	6	2			8						
Разом за розділом 1	84	30	14			40						
Розділ 2. Функції менеджменту. Групова динаміка і керівництво.												
Тема 6.	14	6	2			6						
Тема 7.	14	6	2			6						
Тема 8.	18	6	4			8						
Тема 9.	18	6	4			8						
Тема 10.	18	6	4			8						
Тема 11.	14	4	2			8						
Разом за розділом 2	96	34	18			44						
Усього годин	180	64	32			84						

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Виникнення науки управління. Школи управління.	6
2	Взаємозалежність внутрішніх складових організації.	2
3	Управління факторами зовнішнього середовища.	4
4	Етапи та елементи процесу комунікацій. Засоби подолання комунікаційних перешкод.	4
5	Типи управлінських рішень та вимоги до їх прийняття.	2
6	Ефективність делегування повноважень в організації.	2
7	Види організаційних структур та їх застосування.	4
8	Система контролювання як функція менеджменту. Ефективність організації контролю.	2
9	Теорії мотивації та їх використання в управлінні організацією.	4
10	Основні процедури управління персоналом. Форми влади, які застосовує керівник.	4
11	Конфлікти як об'єкт керівництва. Методи розв'язання конфліктів.	2

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Т.1. Етапи розвитку менеджменту.	6
2	Т.1. Сучасні концепції менеджменту.	6
3	Т.2. Цілі як засоби формування і розвитку організації.	6
4	Т.3. Міжнародне середовище бізнесу.	6
5	Т.4. Комунікації ділових партнерів.	6
6	Т.5. Методи прийняття управлінських рішень.	6
7	Т.6. Лінійні, штабні та функціональні типи повноважень.	6
8	Т.7. Аналіз та оцінювання організаційних структур управління.	6
9	Т.8. Процес контролювання поведінки працівників.	6
10	Т.9. Матеріальне стимулювання праці.	6
11	Т.10. Основні процедури управління персоналом.	6
12	Т.10. Теорії лідерства.	6
13	Т.11. Конфлікти як об'єкт керівництва.	6
14	Т.11. Стреси як об'єкт керівництва.	6
	Разом	84

6 . Індивідуальні завдання

Тема 1.

- Передумови виникнення менеджменту як науки.
- Основні положення концепції А.Файоля у менеджменті.
- Системний підхід у менеджменті: причини формування, основні положення та представники.
- Внесок М.Туган-Барановського в розвиток науки про менеджмент.

Тема 2.

- Технології та їх класифікації.
- Людина як об'єкт управління в організації.
- Цілі як засоби формування і розвитку організації.

Тема 3.

- Вплив соціокультурних факторів на діяльність організації.
- Вплив чинної системи оподаткування на діяльність вітчизняних підприємств.
- Взаємозалежність внутрішніх складових організації.

Тема 4.

- Проблеми міжособистого спілкування та шляхи їх подолання.
- Невербальні аспекти спілкування.
- Застосування ділового етикету в бізнесі.

Тема 5.

- Проблеми прийняття компромісних рішень.
- Методи групового прийняття управлінських рішень.
- Технологія розроблення управлінських рішень.

Тема 6.

- Порівняльна характеристика двох концепцій делегування повноважень.
- Повноваження і влада.

Тема 7.

- Характерні особливості моделі раціональної бюрократії Макса Вебера.
- Переваги та недоліки організаційних структур управління.
- Централізація і децентралізація організаційної структури.

Тема 8.

- Врахування соціально-психологічних та економічних аспектів при формуванні системи контролю в організації.
- Проблеми організування контролю в крупних організаціях.
- Система фінансового контролю в організації.

- Характеристики ефективного контролю.

Тема 9.

- Теорія потреб А.Маслоу. Аргументи «за» і «проти».
- Прикладне значення процесійної теорії очікування В.Врума.
- Теорія справедливості С.Адамса: практичне застосування в організаціях.
- Спільність і відмінність змістовних теорій мотивації (теорії К.Алдерфера, Д.Мак-Клелланда, Д.Мак-Грегора).

Тема 10.

- Роль лідерства в системі управління організацією.
- Характеристика ситуаційної моделі стилів керівництва Ф.Фідлера, її практичне застосування.
- Типологія лідерів та засади лідерства.
- Сучасні концепції лідерства.

Тема 11.

- Переваги та недоліки міжособистісних методів управління конфліктними ситуаціями.
- Методи формування стресостійкості у менеджерів.
- Проблеми підбору та застосування методів подолання організаційних конфліктів.

8. Методи навчання

1. Усне опитування на семінарських заняттях.
2. Розв'язання задач з політекономії на практичних заняттях, перевірка самостійного рішення задач.
3. Перевірка письмових контрольних робіт.
4. Екзамен.

Контроль рівня знань є невід'ємною складовою навчального процесу. Оцінювання знань студентів з дисципліни «Менеджмент» враховує всі види занять, передбачених навчальним планом. Перевірка знань та навичок студентів проводиться за допомогою поточного, проміжного й підсумкового контролю.

Під час вивчення дисципліни «Менеджмент» застосовуються наступні методи оцінювання знань:

- поточний контроль здійснюється на практичних заняттях під час рішення задач, розв'язання практичних завдань та кейсів;
- проміжний контроль здійснюється під час усних відповідей студентів.
- підсумковий контроль проводиться за допомогою проведення іспиту.

Результати складання екзамену оцінюються за шкалою балів, еквівалентною чотирибальній шкалі («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінка, еквівалентна «відмінно», виставляється, якщо студент виявив всебічно системні та глибокі знання, в повному обсязі твердо засвоїв весь програмний матеріал, вичерпно та послідовно дав відповіді на всі питання екзаменаційного білета, тісно пов'язує теорію з практикою, показує знання літератури, вміння самостійно аналізувати та тлумачити економічні норми та поняття і застосовувати їх при вирішенні завдань, правильно аргументує висновки, вміє самостійно узагальнювати матеріал і логічно його викладати, не допускаючи помилок.

Оцінка, еквівалентна «добре», виставляється, якщо студент твердо знає програмний матеріал, має навички аналізу та тлумачення економічних норм та понять, логічно відповідає на поставлені питання, не допускає суттєвих помилок.

Оцінка, еквівалентна «задовільно», виставляється, якщо студент засвоїв основний матеріал, але не знає окремих деталей, допускає неточні відповіді та формулювання понять, порушує послідовність у викладенні програмного матеріалу, має прогалини в знаннях.

Оцінка, еквівалентна «незадовільно», виставляється, якщо студент не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки, не володіє навичками застосування економічних норм, які забезпечували б вирішення професійних завдань.

Підсумкова оцінка виводиться за сумою балів, набраних студентом за роботу протягом семестру (з урахуванням самостійної роботи, поточного і проміжного контролю) та за результатами підсумкового контролю (екзамену), що дає змогу оцінити знання студентом усього курсу дисципліни.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання				Іспит	Сума
Розділ 1	Розділ 2	Контрольні роботи (2)	Разом		
20	20	20	60	40	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Баєва О.В., Новальська Н.І., Згалат-Лозинська Л.О. Основи менеджменту: практикум: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 524 с.
2. Осовська Г.В., Копитова І.В. Основи менеджменту. Практикум: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2009. – 581 с.
3. Пуртов В.Ф. Основы менеджмента (конспект лекций в вопросах и ответах). Учебное пособие. – Харьков: ХНУ, 2010. 100 с.
4. Виханский О.С., Наумов А.И. Менеджмент. М.: Экономистъ, 2008.
5. Дикань Н. В., Борисенко І. І. Менеджмент: навчальний посібник. – К.: Знання, 2008.
6. Кнорринг В.И. Искусство управления. Изд-во БЕК, М., 1997.
7. Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента. Издательский дом «Вильямс», 2006.
8. Основы менеджмента: учебное пособие (под ред. проф. В. И. Королева) – М.: Магистр, 2008.
9. Пиз А. Язык телодвижений. Как читать мысли окружающих по их жестам. М.: Из-во Эксмо, 2003.

Допоміжна література

1. Дафт Р.Л. Менеджмент. - СПб «Питер», 2000.
2. Коваленко И. Н., Коваленко Н. П. Наука и искусство власти менеджера. – Одесса: Феникс, 2006.
3. Коттер Джон П. Лидерство Мацуситы: Уроки выдающегося предпринимателя XX века. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2004.
4. Ладанов И.Д. Практический менеджмент. Изд-во «Элник», М., 1995.
5. Маслоу Абрахам. Мотивация и личность. – СПб.: Питер, 2003.
6. Питерс, Томас Дж., Уотерман-мл., Роберт Х. В поисках совершенства: уроки самых успешных компаний Америки. – М.: И. Д. «Вильямс», 2005.
7. Роббинз, Стивен П., Коултер, Мэри. Менеджмент. М.: И. Д. «Вильямс», 2007.